

Kas Latvijā ir 11.novembris

Publicēts: 29.06.2021.

Vairāk attēlu skatīt www.flickr.com

Lāčplēša diena

Lāčplēša diena kalendārā noteikta kā atceres diena – Latvijas brīvības cīnītāju piemiņas diena. Lāčplēsis ir simbolisks latviešu tēls, kas ir aprakstīts literatūrā un filmās. Lāčplēsis simbolizē tautas diženumu, bet viņa varonība simbolizē cilvēka droširdību, aizstāvēt dzimteni no iebrucējiem.

1918. gada 18. novembrī tika nodibināta Latvijas valsts. Taču tās pastāvēšanu smagās kaujās nācās aizstāvēt pret bijušo Vācijas un Krievijas impēriju piekritējiem un Padomju Krievijas Sarkano armiju. Šis cīņās vēlāk nodēvēja par Brīvības cīņām.

1919. gada 11. novembrī Latvijas armija sakāva Bermonta vadītos vācu un krievu baltgvardu spēkus Rīgā un atbrīvoja Daugavas kreiso krastu. Uzvara pār Bermonta armiju nodrošināja Latvijas neatkarības nostiprināšanos un valsts pastāvēšanu. Šis datums ir simbolisks, jo raksturo brīdi, kad sabiedrība apvienojās un smagās cīņās uzvarēja labi bruņotu, skaitliski pārāku ienaidnieku. 11. novembrī tiek pieminēti karavīri, kas izšķirošajā brīdī labprātīgi ziedoja savas dzīvības Latvijas valsts pastāvēšanas labā.

Tāpēc šis datums kļuvis par simbolu latviešu karavīru uzvarām Brīvības cīņās un ir atbilstošs brīdis, kad atzīmēt visos karos

cīnījušos Latvijas brīvības cīnītāju piemiņu.

Arī citās Rietumvalstīs atzīmē 11. novembri, taču sakarā ar citu notikumu gadu iepriekš – Kompjēnas pamiera noslēgšanu 1918. gada 11. novembrī, kas nozīmēja Pirmā pasaules kara beigas.

11. novembra vēsturisko notikumu izklāsts

Pēc sakāves Cēsu kaujās 1919. gada jūnijā, saskaņā ar 3. jūlijā noslēgto Strazdumuižas pamiera līgumu, vācu karaspēkam visdrīzākajā laikā bija jāatstāj Latvija. Taču vācu ģenerālis Rīdigers fon der Golcs nedomāja pildīt šo noteikumu. Vācu karaspēks tika apvienots ar krievu virsnieka Pāvela Bermonta militārajiem spēkiem vienotā Rietumkrievijas brīvprātīgo armijā, un tā 8. oktobra rītausmā sāka uzbrukumu Rīgai.

Bermonta vadītie trīs armijas grupējumi no Jelgavas caur Jūrmalu, Olaini un Ķekavu strauji lauzās uz Latvijas galvaspilsētu. Par spīti Latvijas armijas pretestībai, Bermonta komandētās Rietumkrievijas brīvprātīgo armijas triecieni piespieda latviešu karavīrus atkāpties pāri Daugavai. Uz Juglas pusi plūda bēgļu straume. 10. oktobrī Rīgas un visas Latvijas liktenis, kā toreiz rakstīja, „bija mata galā”, taču Latvijas armijai sīvās cīņās šajā dienā izdevās apturēt ienaidnieku pie Daugavas tiltiem.

15. oktobra rītā pa Dzelzs tiltu no Daugavas labā krasta Rīgā uz Pārdaugavu uzbrukumā devās aptuveni 100 brīvprātīgo. Viņu uzdevums bija novērst pretinieka uzmanību no Daugavgrīvas – galvenā uzbrukuma virziena. No rīta soļodami pa Rīgas ielām, lai dotos triecienā cauri pilsētai uz Daugavmalu, karavīri dziedāja “Div` dūjiņas”. Viņi nojauta, ka daudzi vairs neatgriezīsies. Šo cīņu epizodi – uzbrukumu pāri Dzelzs tiltam – tēlnieks Kārlis Zāle vēlāk iemūžināja Brīvības pieminekļa cilnī.

Tajā pašā dienā notika Latvijas armijas galvenais uzbrukums, ko atbalstīja Lielbritānijas un Francijas karakuģu artilērija. Šo Antantes lielvalstu karakuģi veica intensīvu Daugavgrīvas, Bolderājas, kā arī bermontiešu pozīciju aizmugures apšaudi. Sabiedrotie palīdzēja Latvijai brīdī, kad pārlicinājās, ka Latvijas armija ir spējīga sekmīgi turpināt aizstāvēšanos. Pārceļot pāri Daugavai desantu, vajadzēja atgūt Bolderāju, lai vēlāk no turienes varētu turpināt uzbrukumu. Ar nelieliem zaudējumiem Latvijas armijas daļas ieņēma svarīgus stratēģiskus objektus – Daugavgrīvas cietoksni un Bolderāju. Latvijas armija pārņēma iniciatīvu. 16. oktobrī uz Daugavas kreiso krastu pārcēlās visa Latgales divīzija.

1919. gada 11. novembrī Latvijas armija sakāva Bermonta vadītos apvienotos vācu un krievu spēkus Rīgā. Līdz novembra beigām – decembra sākumam Latvijas karaspēks dzina ienaidnieka bruņotos spēkus ārā no Latvijas. Uzvara pār Bermonta armiju nodrošināja Latvijas neatkarības nostiprināšanos un valsts pastāvēšanu. Bermonta armijas sakāve ļāva Latvijas valdībai 1920. gada sākumā koncentrēties uz bruņotu cīņu austrumu frontē pret Sarkanu armiju, sekmīgi pabeidzot visas Latvijas teritorijas atbrīvošanu no ārvalstu iebrucējiem.

Pēc uzvaras 11. novembrim tika dots Lāčplēšu dienas nosaukums. 1920. gadā tika nodibināts Lāčplēša Kara ordenis, ko piešķīra par nopelniem Latvijas Brīvības cīņās. Pēc Latvijas okupācijas un valstiskās neatkarības likvidēšanas 1940. gadā svinēt Lāčplēšu dienu aizliedza. Pēc Latvijas valstiskās neatkarības atjaunošanas saskaņā ar 1990. gada 3. oktobra likumu Lāčplēša diena kalendārā tika noteikta kā atceres diena.

Autors: Latvijas Vēstures mazās bibliotēkas atbalsta fonds

<https://www.mfa.gov.lv/lv/kas-latvija-ir-11novembris>